

زینب کبریٰ علیہا السلام

روشتہ علامہ محقق شیخ جعفر نقدی مؤید

ترجمہ و تالیف مرحوم حجة الاسلام و المسلمين

سید حسن حسینی اکبری رحمۃ اللہ علیہ

سرشناسه: نقدی، جعفر ۱۸۸۵ - ۱۹۵۱ م.
 عنوان و نام پدیدآور: زینب کبری/ نویسنده جعفر نقدی؛ مترجم
 سیدحسن حسینی اکبری.
 ۱۳۹۴ مشخصات نشر: تهران: هاد،
 مشخصات ظاهری: ۲۶۹ ص.
 شابک: ۴ - ۴۶ - ۵۵۳۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیفا
 یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.
 موضوع: زینب (س) بنت علی (ع)، ۶ - ۶۲ ق سرگذشت نامه
 شناسه افهده: حسینی اکبری، سیدحسن، ۱۳۲۲ - ۱۳۸۲
 رده: ۵: ۱۳۹۴ ۷۹/۳/۲ BP۵۲/
 رده بدلی یویی: ۲۹۷/۹۷۰
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۳۵۳۳۳

تلفن ۳۹۱۷۳۱۰

زینب کبری (ع)

مؤلف: جعفر نقدی

مترجم: سیدحسن حسینی اکبری

چاپ اول: ۱۳۹۴

چاپ: چاپخانه حیدری

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

حروف چینی: مفید کامپیوتر

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

شابک: ۴-۴۶-۵۵۳۶-۹۶۴-۹۷۸

قیمت ۱۵۰۰۰ تومان

فهرست

یادداشت ناشر	الف
مقدمه مرجع	هـ
بررسی کوتاه از دختـ ان امیرالمؤمنین (علیه السلام)	۱۰
اختلاف در کنیه حضرت زینب (علیه السلام)	۸
در بیان تولّد حضرت زینب کبری (علیه السلام)	۱۰
نام و کنیه حضرت زینب (علیه السلام)	۱۳
تولّد حضرت زینب (علیه السلام)	۱۷
نسب حضرت زینب (علیه السلام)	۲۲
پدر زینب کبری (علیه السلام)	۲۲
مادر زینب کبری (علیه السلام)	۲۵
شرح مختصری از دیگر برادران و خواهران زینب کبری (علیه السلام)	۳۱
شرافت و بزرگواری حضرت زینب کبری (علیه السلام)	۳۹
فضائل و مناقب زینب کبری (علیه السلام)	۴۹
علم و دانش زینب (علیه السلام) و معرفت وی به خداوند تعالی	۵۹
بعضی از روایات نقل شده از زینب کبری (علیه السلام)	۶۶
فصاحت و بلاغت زینب کبری (علیه السلام) و شجاعت ادبی او	۸۲
چگونگی زهد زینب کبری (علیه السلام) نسبت به دنیا و نعمت های آن و قناعت وی	۱۰۲

- ۱۰۹..... عبادت زینب کبری علیها السلام و انقطاع وی به سوی خداوند
- ۱۱۲..... بعضی از کرامات زینب کبری علیها السلام
- ۱۲۶..... صبر و تحمل حضرت زینب علیها السلام در سختی‌ها
- ۱۳۲..... تزویج زینب علیها السلام به عبدالله بن جعفر
- ۱۳۴..... شرح زندگی عبدالله بن جعفر علیه السلام
- ۱۵۶..... سرهای حضرت زینب علیها السلام
- ۱۶۳..... حضرت زینب علیها السلام و مصائب کربلا
- ۱۶۷..... اخبار طفّ نه اسم زینب کبری علیها السلام در آن آمده است
- ۱۸۹..... حرکت زینب کبری علیها السلام از کربلا به کوفه
- ۱۹۷..... حرکت زینب کبری علیها السلام از کوفه به سام
- ۲۰۲..... برگشت حضرت زینب علیها السلام از سام
- ۲۰۶..... وفات و دفن حضرت زینب علیها السلام
- ۲۴۰..... مزار حضرت زینب علیها السلام در کشور مصر
- ۲۴۶..... اولاد حضرت زینب علیها السلام

یادداشت ناشر

حضرت زینب کبری علیها السلام از بزرگان دین اسلام و پیام‌رسان نهضت عاشورا است. تاکنون کتاب‌های بسیاری درباره حیات و ممات آن بزرگوار و نقش ایشان در احیای حقیقت دین و دین حقیقی نگاشته شده و به چاپ رسیده است. از جمله این کتب، *زینب الکبری علیها السلام* نوشته شیخ جعفر نقدی است.

آیت الله حاج شیخ جعفر بن حاج محمد ربیع نزاری معروف به نقدی از علمای مبرز و ادیبان متأخر عراقی است که در سال ۱۳۰۳ هجری قمری در شهر عمّاره در استان میسان دیده به جهان گشود. در عنفوان جوانی در نجف اشرف و در محضر بزرگانی چون آخوند خراسانی و سید کاظم یزدی به تحصیل علوم شرعی پرداخت. وی در طول عمر خود علاوه بر تصدی امور قضایی و دولتی، شعرهای بسیاری در مدح اهل بیت علیهم السلام سرود و کتاب‌های بسیاری را همچون *مواهب خواهب فی ایمان ابی طالب*، *الاسلام والمرأة* و *غرة الفرر فی الائمة الاثنی عشر* به رشته تحریر درآورد. وی سرانجام در تاسوعای سال ۱۳۷۰ هجری قمری در شهر مقدس کاظمین در حالی که مشغول عزاداری حضرت سیدالشهداء علیه السلام بود، دار فانی را وداع گفت و پس از تشییع، در بارگاه

امام علی علیه السلام در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

کتاب زینب الکبری علیها السلام به سبب علاقه و ارادت شیعیان به شخصیت والای آن حضرت، بارها در ایران و عراق به چاپ رسیده است و اینک ترجمه فارسی آن که حاصل تلاش محققانه حجة الاسلام و المسلمین حاج سید حسن حسینی اکبری است، تقدیم ارادتمندان خاندان ائمه اطهار علیهم السلام می‌گردد.

مرحوم سید حسن اکبری در سال ۱۳۲۲ شمسی در شهر تبریز دیده به جهان گشود. ایشان پس از فراگیری مقدمات علوم دینی در همان شهر، برای ادامه تحصیل به تهران و از آنجا به مازندران و اساتید بزرگ حوزه علمیه قم بهره‌های فراوان برد و تا پایان عمر، در همان حوزه به امر شریف تدریس اشتغال داشت. وی در سال ۱۳۸۲ شمسی در قم بدرود حیات گفت و در قبرستان وادی السلام به خاک سپرده شد. اینک به همت همسر آن مرحوم، سرکار خانم منصوره گیوه‌چی فردی فرصتی به دست آمده تا اثر ارزشمند ایشان یعنی ترجمه و تألیف کتاب زینب کبری علیها السلام به زینت طبع آراسته شود؛ فرصتی که متأسفانه در زمان حیات ایشان به دست نیامد!

آنچه پیش رو دارید، بر اساس چاپ دوم کتاب زینب الکبری علیها السلام که در شهر قم و توسط منشورات مکتبه مفید در سال ۱۴۰۴ هجری به چاپ رسیده، ترجمه شده است. چنان که خود مترجم نیز در مقدمه کتاب عنوان

می‌دارد، در بخش‌هایی از کتاب حاضر علاوه بر ترجمه متن اصلی، از منابع دیگری نیز برای توضیح یا تکمیل مطلب استفاده شده، همچنین مترجم گاه برای تنویر افکار مخاطبان، نظرات خود را در میانه کلام آورده است. برخی از این تکمله‌ها و توضیحات در میانه متن اصلی کتاب و برخی دیگر در پانویس‌ها آمده‌اند. از جمله مرحوم اکبری در موضوع محل دفن حضرت علیه السلام، ضمن ترجمه متن اصلی، به بیان اختلاف نظرهای موجود و توضیحات پیرامون آنها نیز پرداخته است.

در خاتمه لازم به توضیح است که در جریان آماده کردن کتاب برای چاپ، به دلیل استفاده گاه به گاه مترجم از کلمات ثقیل و اصطلاحات علمی، تصمیم گرفته شد که به استادان، آقای مهران رهبری و خانم حمیده ثقفی، برای آسان کردن فهم مطالب، توضیحاتی در پانویس بیاورند. در ضمن برای آشنایی مخاطب با کتب و نویسندگانی که از آثار ایشان در ترجمه و تکمیل متن استفاده شده، معرفی کوتاهی به صورت پانویس اضافه گردید.

امید است این کتاب برای مرحوم آقای اکبری باقیه صالحه‌ای باشد و تلاش همسر مکرمه ایشان در ارائه این کتاب مقبول درگاه حضرت حق قرار گیرد، ان شاء الله.

مقدمه مترجم

پس از حمد پروردگار عالمیان و صلوات و درود بر پیامبر بزرگوار اسلام محمد بن عبدالله ﷺ و اوصیای گرامش، علی علیه السلام و یازده فرزند آن بزرگوار.

خدای را سپاس گزارم که این بنده را توفیق عنایت فرمود تا بتوانم خامه به دست گرفت و از الطاف بی پایان پروردگارم بهره مند باشم و با نوشتن درباره عقیده بنی هاشم - حضرت صدیقه صغری، زینب کبری علیه السلام، باقیات صالحاتی از خود به جای گذارم.

البته از مدت ها پیش در این اندیشه بودم که کاری انجام دهم که نفعش عام و در روز جزا وسیله شفاعت اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام بر من باشد، لذا کتاب «زینب الکبری» تألیف علامه محقق شیخ جعفر نقدی رحمه الله را ملاحظه کردم و پس از مطالعه، آن را چنان یافتیم که به غرض و مقصود من نزدیک می باشد. این کتاب حاوی مطالب و تحقیقات ارزنده درباره زندگی حضرت زینب کبری علیه السلام و خدمات آن بانو و زحمات و ابتلائات آن عالمه غیر معلّمه و شجاعت و کرامات غیر قابل وصف او می باشد. به همین مناسبت آن را ترجمه نمودم، البته نه به تمام معنی ترجمه باشد بلکه مقداری از آنچه که به نظر لازم نبود، حذف کردم. مخفی نماند که بیشتر مطالب این کتاب ترجمه و در اختیار خوانندگان گرامی قرار داده شده

است، و لکن این بنده مطالبی از کتاب‌های دیگر بر آن افزودم. مثلاً از باب نمونه در اول این نوشته بخشی با عنوان «بررسی کوتاه از دختران امیرالمؤمنین علیه السلام» از کتاب «طراز المذهب»^۱ آوردم. به ویژه در باب «تحقیق درباره وفات زینب کبری علیها السلام» و محل دفن آن مظلومه که همانند مادرش حضرت زهرا علیها السلام قبرش مخفی مانده است و تاکنون آن طوری که باید پنهان نمانده است، یعنی علما و محققین و دانشمندان بزرگ شیعه از قبیل شیخ مفید، شیخ صدوق و شیخ کلینی رحمهم الله متعرض نشده‌اند و دانشمندان و مورخان دیگر که متعرض شده‌اند، اختلاف کرده‌اند و بعضی ترجیح داده‌اند که قبر و قد آن بزرگوار در شام می‌باشد، و بعض دیگر مدینه را تعیین نموده‌اند و بعض دیگر مصر را گفته‌اند که هیچ کدام از اینها دارای دلیل و برهان محکم و استوار نیست و لکن زیارت آن مظلومه در هر کجا باشد موجب اجر و ثواب است. این بنده هر چه کوشش کردم نتوانستم از کتاب‌ها استفاده کنم که مرقد آن بانو را مالیه غیر معلّمه یقیناً در کدام مکان است و آنچه خود اختیار کردم در «مدینه منوره» رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم می‌باشد، البته احتمالاً و نه به طور یقین. در جدّ کار دیگری که در این کتاب انجام دادم، این است که نشانی کتاب‌هایی

۱. طراز المذهب فی احوال سیدتنا زینب علیها السلام از دوره ناسخ التواریخ نوشته میرزا عباسقلی خان سپهر مستوفی از نویسندگان و رجال مشهور دوره قاجار و متوفی به سال ۱۳۴۲ هجری قمری است. ویراستاران

را که مؤلف بزرگوار- شیخ جعفر نقدی- از آنها نقل کرده با شماره جلد و صفحات آوردم، البته در این کار رنج بردم و گاهی نیز مختصر توضیحی به عنوان «مترجم» در بعضی موارد دادم.

کتاب‌هایی که از آنها استفاده کردم عبارتند از: ۱. ریاحین الشریعة، جلد سوم، تألیف مرحوم شیخ ذبیح الله محلاتی؛ ۲. طراز المذهب از دوره ناسخ^۱ واریع؛ ۳. وفاة زینب الکبری (علیها السلام)، تألیف سید محمد بن سیدعلوی قطیفی قدیحی^۲، مرقا الزینبی، تألیف شیخ فرج آل عمران قطیفی^۳؛ ۵. کتاب وقایع الامم فی حقیقة محرم الحرام، تألیف محدث خبیر حاج

۱. شیخ ذبیح الله عسکری محلاتی از نویسندگان قرن اخیر است که در سال ۱۳۱۰ قمری در محلات متولد و در سال ۱۴۰۶ هجری در ری بخاک سپرده شد. ویراستاران ۲. کتاب وفاة زینب الکبری به همراه کتاب مرقا الزینبی توسط انتشارات شریف رضی در سال ۱۴۱۲ هجری قم به چاپ رسیده است. در این چاپ به شخص نیست که دقیقاً نویسنده کتاب وفاة زینب الکبری کیست چرا که ابتدای کتاب این عبارت شروع می‌شود: «و بعد فیقول الراجی لعفو ربه المنان فرج بن حسن بن احمد النعمان...» ولی در انتها با عبارت «بقلم الحقیق سید محمد بن المرحوم السیدعلوی بن المرحوم السیدعلی التمیمی القطیفی القدیحی...» پایان می‌یابد. با این حال مرحوم آقای اکبری، مترجم محترم، مرحوم سید محمد بن سیدعلوی قطیفی قدیحی را نویسنده کتاب وفاة زینب الکبری در نظر گرفته‌اند. ویراستاران

۳. شیخ فرج آل عمران قطیفی از علمای بنام و از نویسندگان مشهور شیعی مذهب در قرن چهاردهم است که اهل عربستان بوده و صاحب تألیفات بسیاری می‌باشد. ویراستاران

ملا علی واعظ تبریزی.^۱

اینها کتاب‌هایی بود که از آنها استفاده کردم و در ضمن در موقع مراجعه به بعض کتاب‌ها که مؤلف علامه شیخ جعفر نقدی از آنها نقل کرده بود، به برخی از اشتباهات ایشان برخوردم و آنها را تصحیح کردم و گاهی در متن یا پاورقی آوردم. اگر اشتباه و یا خطای قلم از اینجانب سر زده باشد، امیدوارم که خوانندگان محترم تصحیح فرمایند و تذکر دهند که موجب امتنان است، زیرا که الإنسانُ محلّ السُّهُوِ وَ النَّسیانِ.

در خاتمه نوبت این مختصر را به پدر و مادرم که مرا تربیت کردند، اهدا می‌کنم.

روز شنبه هفتم ربیع الاول ۱۴۱۳ هجری

سید حسن حسینی اکبری

۱. حاج ملا علی تبریزی مشهور به واعظ خیابانی، عالم، ادیب و واعظ شیعی مذهب قرن سیزدهم و چهاردهم هجری است. ویراستاران